

Motion till riksdagen 2012/13:Fö253

av Peter Hultqvist m.fl. (S)

Nordiskt försvarssamarbete

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fördjupat försvars- och säkerhetsarbete i Norden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av översyn av lagar och regler i syfte att underlätta och avbyråkratisera samverkansprojekt på nordisk basis inom försvars- och säkerhetsområdet.

Utvecklat nordiskt försvarssamarbete

Utvecklingen i såväl Östersjön som Arktis ställer krav på att i flera dimensioner arbeta för fred och säkerhet. I Östersjön präglas situationen av ökade transporter när det gäller gas och olja, en omfattande färjetrafik, Nord Stream-projektet, miljöförstöring, en ökad militär övningsverksamhet och underrättelseinhämtning. Energiflödena i vår del av Europa blir av strategisk betydelse för en rad nationer. Gotlands militärstrategiska roll måste uppmärksammas.

I Arktis ökar det ekonomiska intresset från en lång rad nationer i samma takt som isarna smälter och frigör naturtillgångar. Detta har lett till att samtidigt som de kommersiella intressena ökar sker motsvarande utveckling på den säkerhetspolitiska sidan. Exempelvis etableras en ny rysk arktisk brigad i Murmanskområdet under 2012.

De nordiska länderna har att förhålla sig till den utveckling som sker i vårt gemensamma närområde. En av de faktorer som särskilt påverkar situationen är det ryska militära förmåge lyft som inletts och kommer att märkas fullt ut någon gång 2025. Det handlar om en omfattande modernisering av samtliga vapenslag med uppgradering av kvalitet och kompetens. Under perioden 2011 till 2014 ökar försvarsanslagen med en procent av BNP till 3,9 procent. I såväl Arktis- som Östersjöregionen sker avsevärda förstärkningar.

Fel! Okänt namn på

De nordiska länderna har gemensamma intressen. Detta förändras inte av att Norge, Danmark och Island är medlemmar i Nato och Sverige och Finland är alliansfria. Den gemensamma geografin och värderingsgrunderna gör samverkan naturlig. Länderna i Norden har också särskilda band till de baltiska staterna Estland, Lettland och Litauen. Den transatlantiska länken och samarbetet inom Europa är också en realitet som ingår i samtliga nordiska länders säkerhetsstrategier. Inom Norden så är Nordefco den gemensamma samverkansplattformen inom försvar och säkerhet.

Samarbetet inom Nordefco omfattar i huvudsak fem områden:

- ? Strategisk utveckling
- ? Förmågeutveckling
- ? Human resources och utbildning
- ? Övning
- ? Operationer

Ytterst handlar det om att bygga en långsiktig integration genom att successivt introducera nya samverkansområden. Däremot är inte slutmålet specificerat. Samarbetet är i nuläget inriktat på direkta samordnings- och nyttoeffekter. Sin största funktion har Nordefco hittills haft när det gäller styrkeproduktion och samarbete kring olika internationella insatser. Försvars- och säkerhets-samverkan med de baltiska länderna bör fördjupas.

I dagens situation kan vi se tydliga exempel på att de nordiska länderna i vardagen skapar en gemensam militär kapacitet som stärker samtliga deltagare. Cross Border Training på Nordkalotten där flygflottiljerna i Bodö, Rovaniemi och Luleå kontinuerligt samövar på ett framgångsrikt sätt är ett sådant exempel. En liknande verksamhet har nu startat i södra Sverige där det svenska och danska flygvapnet samövar. Självfallet är detta exempel som såväl har strategisk effekt samtidigt som det leder till integration och utveckling av gemensam militär förmåga. Noterbart i sammanhanget är att Island nu söker stöd av flygvapnet i de övriga nordiska länderna för insatser över isländskt territorium.

Amfibieregementet samövar regelbundet med Finlands motsvarighet. Armén och marinen har deltagit i övningen Cold Response. Såväl på den marina sidan som inom de landbaserade styrkorna kan liknande exempel utvecklas. Sverige bör exempelvis ta initiativ till mer omfattande samnordiska övningar när det gäller arméstridskrafterna. Strävan bör vara att – om möjligt – även involvera de baltiska länderna i sådana.

Både av ekonomiska som säkerhetsstrategiska skäl är det viktigt att prioritera det nordiska samarbetet och se dess viktiga utvecklingspotential. På såväl utbildnings- som förbandssidan kan nordiska lösningar vara intressanta att pröva i en djupare mening. Här kan särskilt den unika kompetens som är kopplad till arktiska förhållanden vara intressant att gemensamt analysera. När det gäller förhållandena i Östersjöområdet kan gemensam amfibiekompetens vara ett intressant område att utveckla. Men det kräver då en stark politisk vilja eftersom frågan måste hanteras med särskild respekt med tanke på frågan om Norges, Danmarks och Islands Natomedlemskap kontra Finlands och Sveriges alliansfrihet. De regelverk och lagar som reglerar frågor som rör

Fel! Okänt namn på

samverkan av detta slag bör ses över i syfte att underlätta och avbyråkratisera beslutsprocesser som gäller olika samverkansföretag inom Norden.

Att successivt utveckla mer av gemensamhet inom Norden bör vara en tydlig politisk ambition där Sverige intar en offensiv hållning. Långsiktigt kan ett sådant arbete vara en synnerligen verksam väg för att skapa tydliga signaler som är stabiliserande och skapa säkerhet i vår del av Europa. Denna typ av stabilitet kan också ha positiva effekter för att på den civila sidan utveckla och gripa sig an samarbetsprojekt i hela vårt närområde. Samtliga nordiska länder kan för sina egna strategiska säkerhetsintressen ha stor nytta av ett tydligare gemensamt uppträdande i samtliga delar av Norden.

Stockholm den 2 oktober 2012

Peter Hultqvist (S)

Åsa Lindestam (S)

Clas-Göran Carlsson (S)

Kent Härstedt (S)

Peter Jeppsson (S)

Anna-Lena Sörenson (S)

Eva Sonidsson (S)